

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 24ης Απριλίου 2002*

Στην υπόθεση T-220/96,

Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ) ΑΕ, με έδρα την Αθήνα (Ελλάς), εκπροσωπούμενη από τον Θ. Φορτσάκη, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

ενάγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από την Σ. Κυριακοπούλου,

και

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την Μ. Κοντού-Durande, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημίωσης με την οποία ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα κατόπιν της εκδόσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 2340/90 του Συμβουλίου, της 8ης Αυγούστου 1990, που παρεμποδίζει τις συναλλαγές τις Κοινότητας που αφορούν το Ιράκ και το Κουβέιτ (ΕΕ L 213, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον P. Mengozzi, Πρόεδρο, τη V. Tiili και τον R. M. Moura Ramos, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 12ης Ιουλίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της αγωγής

1 Η ενάγουσα, Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ) ΑΕ, είναι εταιρία ελληνικού δικαίου η οποία κατασκευάζει και εμπορεύεται όπλα και πυρομαχικά στην εγχώρα και διεθνή αγορά.

- 2 Στις 12 Ιανουαρίου 1987, η ενάγουσα συνήψε με το Υπουργείο Άμυνας της Δημοκρατίας του Ιράκ σύμβαση (στο εξής: σύμβαση) με αντικείμενο την προμήθεια πολλών παρτίδων πυρομαχικών έναντι τιμήματος υπολογιζόμενου κατά τεμάχιο ελεύθερο επί του καταστρώματος, συνολικού ύψους 65 124 000 δολλαρίων Ηνωμένων Πολιτειών (USD). Στις 25 Σεπτεμβρίου 1987, οι συμβαλλόμενοι υπέγραψαν παράρτημα της συμβάσεως, δυνάμει του οποίου η ενάγουσα αναλάμβανε την υποχρέωση να παραδώσει συμπληρωματική ποσότητα πυρομαχικών συνολικής αξίας 18 090 000 USD. Σύμφωνα με τους όρους πληρωμής που καθορίζονταν στο άρθρο 3 της συμβάσεως, το 10 % του τιμήματος κάθε παρτίδας πυρομαχικών ήταν καταβλητέο κατά τον χρόνο της φορτώσεως, με την εμφάνιση των φορτωτικών εγγράφων και εμπορικού τιμολογίου. Το υπόλοιπο, ήτοι το 90 %, έπρεπε να καταβληθεί 24 μήνες μετά από κάθε φόρτωση, με συμβατικό τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο 4 % ετησίως. Η πληρωμή θα γινόταν με το άνοιγμα, από τη Central Bank of Iraq, ενεγγύου πιστώσεως υπέρ της ενάγουσας, με μεσολαβήτρια την Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος. Με τηλετύπημα της 21ης Ιανουαρίου 1987, η Central Bank of Iraq ανακοίνωσε στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος το άνοιγμα υπέρ της ενάγουσας ενεγγύου πιστώσεως η οποία θα ίσχυε έως τις 25 Μαρτίου 1990. Η ισχύς της εν λόγω ενεγγύου πιστώσεως παρατάθηκε επανειλημμένως, η δε τελευταία παράτασή της έως τις 30 Μαΐου 1991 ανακοινώθηκε στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος με τηλετύπημα της Central Bank of Iraq της 23ης Απριλίου 1989.
- 3 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, της συμβάσεως προβλέπει ότι οι εκ της συμβάσεως διαφορές διευθετούνται οριστικά από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο της Γενεύης.
- 4 Σε εκτέλεση της συμβάσεως, από τις 25 Οκτωβρίου 1987 έως τις 30 Μαΐου 1989, η ενάγουσα προέβη στην αποστολή δέκα παρτίδων πυρομαχικών, εισπράττοντας, μετά από κάθε φόρτωση, το 10 % του τιμήματος κάθε παρτίδας. Το υπόλοιπο, ήτοι το 90 %, ήταν καταβλητέο, σύμφωνα με τη σύμβαση, 24 μήνες μετά την ημερομηνία κάθε φορτώσεως.
- 5 Στις 2 Αυγούστου 1990, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε το ψήφισμα 660 (1990), με το οποίο διαπίστωσε διατάραξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας οφειλόμενη στην εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ και αξίωσε την άμεση και άνευ όρων αποχώρηση των ιρακινών δυνάμεων από το Κουβέιτ.

- 6 Στις 6 Αυγούστου 1990, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε το ψήφισμα 661 (1990) με το οποίο, αφού τόνισε ότι έχει «επίγνωση των ευθυνών του που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας» και διαπίστωσε ότι το Ιράκ δεν είχε τηρήσει το ψήφισμα 660 (1990), αποφάσισε την επιβολή εμπορικού εμπάργκο κατά του Ιράκ και του Κουβέιτ. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών διατήρησε το εμπάργκο σε ισχύ με τα ψηφίσματα 670 (1990) της 25ης Σεπτεμβρίου 1990 και 687 (1991) της 3ης Απριλίου 1991.
- 7 Στις 8 Αυγούστου 1990, το Συμβούλιο, αναφερόμενο στη «σοβαρή κατάσταση που [είχε προκύψει] από την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ» και παραπέμποντας στο ψήφισμα 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, εξέδωσε, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2340/90, που παρεμποδίζει τις συναλλαγές της Κοινότητας που αφορούν το Ιράκ και το Κουβέιτ (ΕΕ L 213, σ. 1).
- 8 Το άρθρο 1 του κανονισμού 2340/90 απαγόρευσε, από τις 7 Αυγούστου 1990, την είσοδο στο έδαφος της Κοινότητας κάθε προϊόντος καταγωγής ή προελεύσεως Ιράκ ή Κουβέιτ, καθώς και την εξαγωγή προς τις χώρες αυτές κάθε προϊόντος κοινοτικής καταγωγής ή προελεύσεως. Το άρθρο 2 του ίδιου κανονισμού απαγόρευσε, από τις 7 Αυγούστου 1990: α) κάθε δραστηριότητα ή εμπορική συναλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων που συνδέονται με συναλλαγές που έχουν ήδη διεκπεραιωθεί εν όλω ή εν μέρει, που έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προώθηση της εξαγωγής κάθε προϊόντος καταγωγής ή προελεύσεως Ιράκ ή Κουβέιτ· β) την πώληση ή προμήθεια κάθε προϊόντος, ανεξάρτητα από την καταγωγή ή την προέλευσή του, σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που βρίσκεται στο Ιράκ ή στο Κουβέιτ, ή σε κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για οποιαδήποτε εμπορική δραστηριότητα διεξαγόμενη στο ή από το έδαφος του Ιράκ ή του Κουβέιτ· γ) κάθε δραστηριότητα που έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προώθηση αυτών των πωλήσεων ή αυτών των προμηθειών.
- 9 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η Central Bank of Iraq αρνήθηκε να καταβάλει στην ενάγουσα το υπόλοιπο 90 % του τιμήματος των εμπορευμάτων πλέον των συμβατικών τόκων, ήτοι ποσό 75 451 500 USD, το οποίο της όφειλε δυνάμει της

συμβάσεως, επικαλούμενη τα ψηφίσματα 661 (1990), 670 (1990) και 687 (1991) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

- 10 Μη έχοντας επιτύχει την είσπραξη της απαιτήσεώς της, η ενάγουσα, ενεργούσα μαζί με μια άλλη ελληνική εταιρία πιστώτρια της Δημοκρατίας του Ιράκ, ζήτησε και επέτυχε, στις 30 Αυγούστου 1990, τη συντηρητική κατάσχεση των ιρακινών πετρελαιοφόρων Alfarahidi και Jambur που ναυλοχούσαν στον λιμένα του Πειραιά.
- 11 Στις 28 Μαΐου 1991, η ενάγουσα άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή κατά της Central Bank of Iraq. Στις 12 Νοεμβρίου 1992, το δικαστήριο αυτό εξέδωσε απόφαση υποχρεώνοντας την Central Bank of Iraq να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 75 451 500 USD πλέον νομίμων τόκων. Η απόφαση αυτή κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή για ποσό 35 000 000 USD. Η ενάγουσα επιχείρησε μεν την αναγκαστική εκτέλεση της αποφάσεως αυτής στο Ιράκ, αλλά αντιμετώπισε τα μέτρα αντιποίνων που είχε λάβει η χώρα αυτή κατόπιν του εμπάργκο. Η απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1992 επικυρώθηκε από το Εφετείο Αθηνών στις 19 Ιουνίου 1996.
- 12 Εκπρόσωποι της ενάγουσας και της Ιρακινής Κυβερνήσεως συναντήθηκαν δύο φορές, συγκεκριμένα από τις 10 έως τις 14 Ιουλίου 1994 και από τις 22 έως τις 24 Ιουλίου 1995, με σκοπό τη διευθέτηση όλων των εκκρεμοτήτων μεταξύ των μερών σχετικά με τη σύμβαση. Κατά την πρώτη συνάντηση, η Ιρακινή Κυβέρνηση πρότεινε να εξοφλήσει την οφειλή της έναντι της ενάγουσας μέσω των δεσμευμένων ιρακινών καταθέσεων σε τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, υπό τον όρο της άρσεως της κατασχέσεως των δύο ιρακινών πετρελαιοφόρων που ναυλοχούσαν στον λιμένα του Πειραιά και της παραιτήσεως της ενάγουσας από κάθε διαδικασία ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων και του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου της Γενεύης. Κατά τη δεύτερη συνάντηση, οι εκπρόσωποι της ενάγουσας και της Ιρακινής Κυβερνήσεως συζήτησαν το ενδεχόμενο της εξοφλήσεως της απαιτήσεως με την παράδοση αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών και συμφώνησαν να συναντηθούν αργότερα για να καθορίσουν τις ημερομηνίες και τις λεπτομέρειες της εξοφλήσεως.

Διαδικασία

- 13 Υπ' αυτές τις συνθήκες άσκησε η ενάγουσα την υπό κρίση αγωγή, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 27 Δεκεμβρίου 1996.
- 14 Η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε στις 23 Ιουλίου 1997.
- 15 Στις 28 Απριλίου 1998, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) εξέδωσε την απόφαση στην υπόθεση T-184/95, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. Π-667), που είχε ως αντικείμενο αγωγή αποζημιώσεως ανάλογη προς την υπό κρίση αγωγή. Κατόπιν της απορρίψεως της αγωγής της, η ενάγουσα στην άλλη εκείνη υπόθεση άσκησε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία πρωτοκολλήθηκε με αριθμό υποθέσεως C-237/98 P.
- 16 Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου, με διάταξη της 29ης Οκτωβρίου 1998, αφού άκουσε τους διαδίκους επί του ζητήματος αυτού, ανέστειλε τη διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση ανεστάλη μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-237/98 P.
- 17 Το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του στις 15 Ιουνίου 2000, απορρίπτοντας την αίτηση αναίρεσεως [C-237/98 P, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-4549].
- 18 Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, η ενάγουσα κλήθηκε να λάβει θέση επί της αποφάσεως της 28ης Απριλίου 1998 και επί του ενδεχομένου της παραιτήσεώς της από τη δίκη. Με επιστολή της 19ης Ιουλίου 2000, η ενάγουσα επιφυλάχθηκε να απαντήσει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

- 19 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 12ης Ιουλίου 2001. Η ενάγουσα διευκρίνισε, ειδικότερα, ότι εμμένει στην αγωγή της.

Αιτήματα των διαδίκων

- 20 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να καταδικάσει την Κοινότητα να της καταβάλει το ποσό των 75 451 500 USD ή, επικουρικώς, το ισάξιο του ποσού αυτού σε ευρώ, σύμφωνα με την ανώτατη ισοτιμία δολλαρίου ΗΠΑ προς ευρώ κατά την ημερομηνία της πληρωμής, ή, επικουρικότερα, το ποσό των 60 478 770 ευρώ, εντόκως προς επιτόκιο 8 % ετησίως από της ημερομηνίας ασκήσεως της αγωγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, έναντι της εκχωρήσεως του ισοπόσου υπολοίπου της απαιτήσεώς της έναντι της Central Bank of Iraq·

— να καταδικάσει τους εναγομένους στα δικαστικά έξοδα.

- 21 Το Συμβούλιο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

22 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

23 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικαλούνται το απαράδεκτο της αγωγής αποζημιώσεως λόγω καθυστερημένης ασκήσεώς της. Επικαλούνται την πενταετή παραγραφή του άρθρου 43 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το οποίο οι «αξιώσεις κατά της Κοινότητας στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιολόγου γεγονότος».

24 Ενόψει των επί της ουσίας ισχυρισμών και επιχειρημάτων των διαδίκων, πρέπει να παρατηρηθεί ότι μεταξύ των ισχυρισμών και επιχειρημάτων αυτών και της παραγραφής υφίσταται στενός σύνδεσμος και ότι η εξέταση της τελευταίας είναι δυνατή μόνο μετά την εξέταση του βασίμου του ισχυρισμού περί ευθύνης της Κοινότητας βάσει του άρθρου 215 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 288 ΕΚ).

Επί της ουσίας*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 25 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η ευθύνη της Κοινότητας για τη ζημία την οποία υπέστη λόγω της αδυναμίας εισπράξεως της απαιτήσεώς της θεμελιώνεται βάσει της αρχής της ευθύνης εξ αδιοκοπραξίας. Εν προκειμένω, η αδιοκοπραξία συνίσταται στην εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη παράλειψη προβλέψεως, κατά την έκδοση του κανονισμού 2340/90, αποζημιώσεως για τις ζημιές που προκάλεσε ο κανονισμός αυτός στις επιχειρήσεις που βρίσκονταν στην κατάσταση της ενάγουσας.
- 26 Ειδικότερα, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τα κοινοτικά όργανα, εκδίδοντας τον κανονισμό 2340/90, παραβίασαν ορισμένες θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα που καθιερώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, τη Συνθήκη ΕΚ και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 27 Πρώτον, τα κοινοτικά όργανα προσέβαλαν το δικαίωμα ιδιοκτησίας της ενάγουσας κατά παράβαση του άρθρου 1 του πρώτου προσθέτου πρωτοκόλλου 1 της ως άνω Ευρωπαϊκής Συμβάσεως, δυνάμει του οποίου «[ο]υδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνο για λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου όρους». Η έκδοση του κανονισμού 2340/90 είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει την ενάγουσα από ένα περιουσιακό της στοιχείο. Κατά την ενάγουσα, η αποστέρηση αυτή, η οποία συνιστά προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας της ισοδυναμούσα με απαλλοτρίωση, επιτρεπόταν μόνον υπό τον όρο καταβολής πλήρους αποζημιώσεως.

- 28 Δεύτερον, τα εναγόμενα όργανα παραβίασαν την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, καθόσον τις συνέπειες του εμπάργκο κατά του Ιράκ και του Κουβέιτ επωμίσθηκε μια συγκεκριμένη και περιορισμένη κατηγορία επιχειρήσεων οι οποίες, κατά τον χρόνο της εκδόσεως του επιδικίου κανονισμού, είχαν ήδη συνάψει εμπορικές σχέσεις με τις δύο αυτές χώρες. Τα εναγόμενα όργανα παραβίασαν την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και εκδίδοντας τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3155/90 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1990, για την επέκταση και την τροποποίηση του κανονισμού 2340/90 (ΕΕ L 304, σ. 1), και τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3541/92 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 1992, για την απαγόρευση της ικανοποίησης των αιτήσεων του Ιράκ όσον αφορά συναλλαγές που επηρεάζονται από το ψήφισμα 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και από τα συναφή ψηφίσματα (ΕΕ L 361, σ. 1). Οι κανονισμοί αυτοί προέβλεψαν την εξαίρεση, από την απαγόρευση που συνεπάγεται ο αποκλεισμός, ορισμένων μόνον καταστάσεων και όχι άλλων.
- 29 Τρίτον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τα εναγόμενα όργανα, παραλείποντας να λάβουν μέτρα προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι επιχειρήσεις οι οποίες διατηρούσαν απαιτήσεις έναντι της Δημοκρατίας του Ιράκ κατά τον χρόνο της επιβολής του εμπάργκο, υπερέβησαν τα όρια που καθορίζει το άρθρο 113 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 133 ΕΚ), το οποίο αποτέλεσε τη νομική βάση για την έκδοση του κανονισμού 2340/90.
- 30 Τέταρτον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τα εναγόμενα όργανα παραβίασαν την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον τα μέτρα που ελήφθησαν κατά την επιβολή του εμπάργκο δεν ήταν τα λιγότερο επαχθή για τις ενδιαφερόμενες κοινοτικές επιχειρήσεις, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της μη λήψεως μέτρων εξασφαλιζόντων μια έστω και μερική αποκατάσταση των ζημιών που υπέστησαν οι επιχειρήσεις αυτές.
- 31 Επικουρικώς, η ενάγουσα προσθέτει ότι, εκδίδοντας τον κανονισμό 2340/90, τα εναγόμενα κοινοτικά όργανα παραβίασαν την αρχή της προστασίας της οικονομικής ελευθερίας, μη λαμβάνοντας υπόψη τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των επιχειρηματιών όσον αφορά τον σεβασμό της αρχής αυτής εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων.

32 Όσον αφορά το υποστατό της ζημίας, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, δυνάμει της αρχής της καλής πίστεως και της επιεικείας που αναγνωρίζεται από το αστικό δίκαιο των κρατών μελών, η προσωρινή αδυναμία εισπράξεως μιας απαιτήσεως πρέπει να θεωρείται οριστική όταν προβλέπεται ότι θα παραταθεί επί αόριστο χρονικό διάστημα και πέραν κάθε ευλόγου χρονικού ορίου. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι προσπάθησε, στο μέτρο του δυνατού, να εισπράξει την απαίτησή της προτού στραφεί κατά των κοινοτικών οργάνων για να ζητήσει αποζημίωση. Όσον αφορά τη δυνατότητα να επιτύχει κάποια συμφωνία συνεχίζοντας τις διαπραγματεύσεις με την Ιρακινή Κυβέρνηση, η ενάγουσα υπογραμμίζει ότι κάθε λύση την οποία προτείνει η εν λόγω κυβέρνηση προϋποθέτει την άρση του εμπάργκο ή εμποδίζεται από την ύπαρξή του. Συναφώς, η ενάγουσα δηλώνει ότι είναι διατεθειμένη να δεχθεί την εξόφληση της απαιτήσεώς της μέσω της προμήθειας πετρελαίου, υπό τον όρο, ωστόσο, ότι το Πρωτοδικείο θα αναγνωρίσει ότι η εξαγωγή πετρελαίου από το Ιράκ προς την Κοινότητα, για την πληρωμή χρέους του Ιράκ ανειλημμένου με σύμβαση προγενέστερη της επιβολής του εμπάργκο, δεν αντίκειται στις απαγορεύσεις που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό 2340/90. Εξάλλου, η ενάγουσα παρατηρεί ότι η ζημία την οποία υπέστη είναι πολύ μεγάλη, ιδίως σε σχέση προς τον κύκλο εργασιών της, και υπερβαίνει τα όρια των οικονομικών κινδύνων που φυσιολογικά συνδέονται με τον συγκεκριμένο κλάδο της οικονομίας.

33 Τέλος, όσον αφορά την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα κοινοτικά όργανα, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η άρνηση του Ιράκ να εξοφλήσει την απαίτηση αποτελεί συνέπεια της λήψεως, εκ μέρους του Ιράκ, αντιποίνων λόγω του εμπάργκο. Η ενάγουσα υποστηρίζει επίσης ότι η μη εξόφληση της απαιτήσεως εκ μέρους της Ιρακινής Κυβερνήσεως δεν οφείλεται σε λόγους ξένους προς το εμπάργκο, καθόσον, κατά τον χρόνο επιβολής του εμπάργκο, το Ιράκ ήταν φερέγγυο και δεν μπορούσε να του προσαφθεί καμία καθυστέρηση πληρωμής στο μέτρο που η διάρκεια της ενεργού πιστώσεως είχε παραταθεί έως τις 30 Μαΐου 1991.

34 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή θεωρούν ότι οι προϋποθέσεις της στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας δεν πληρούνται στην προκειμένη περίπτωση.

- 35 Όσον αφορά, πρώτον, την προϋπόθεση της υπάρξεως παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υπενθυμίζουν ότι, προκειμένου για κανονιστικές πράξεις που συνεπάγονται επιλογές οικονομικής πολιτικής, η ευθύνη της Κοινότητας θεμελιώνεται μόνον αν υφίσταται κατάφωρη παραβίαση υπέρτερου κανόνα του κοινοτικού δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες. Όμως, στη νομολογία του Δικαστηρίου, τα θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων την προσβολή επικαλείται η ενάγουσα δεν εμφανίζονται, σύμφωνα με τα εναγόμενα όργανα, ως απόλυτες προνομίες, καθόσον η άσκησή τους μπορεί να υπαχθεί σε περιορισμούς δικαιολογούμενους από στόχους γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Κοινότητα. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, γενικώς, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι παραλείψεις συνεπάγονται ευθύνη της Κοινότητας μόνον εφόσον τα όργανα παρέβησαν νόμιμη υποχρέωσή τους να ενεργήσουν απορρέουσα από κοινοτική διάταξη. Εν προκειμένω, ουδεμία κοινοτική διάταξη προβλέπει υποχρέωση των θεσμικών οργάνων να λαμβάνουν μέτρα προστασίας των επιχειρηματιών από τον κίνδυνο αντιποίνων εκ μέρους τρίτου κράτους έναντι του οποίου επιβάλλονται κυρώσεις σε διεθνές επίπεδο. Τέλος, το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι, εκδίδοντας τον κανονισμό 2340/90, δεν άσκησε διακριτική ευχέρεια ούτε ως προς την επιβολή του εμπάργκο ούτε ως προς τους όρους και την έκτασή του. Συγκεκριμένα, εφόσον, δυνάμει των άρθρων 25 και 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του άρθρου 224 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 297 ΕΚ), οι υποχρεωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών δεσμεύουν τα κράτη μέλη, η Κοινότητα δεν μπορούσε παρά να συμμορφωθεί προς το ψήφισμα 661 (1990) και τα συναφή ψηφίσματα.
- 36 Δεύτερον, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θεωρούν ότι εν προκειμένω δεν υπάρχει γεννηθείσα και υφιστάμενη ζημία. Συγκεκριμένα, δεν εμφανίζει τα χαρακτηριστικά αυτά η ζημία που απορρέει από το ότι η ενάγουσα έχει απαίτηση η οποία έχει λίγες πιθανότητες να εξοφληθεί επ' αόριστο χρονική περίοδο. Εξάλλου, η ενάγουσα, στο μέτρο που δεν προσέφυγε ενώπιον του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου της Γενεύης, όπως προβλέπει το άρθρο 12 της συμβάσεως, δεν εξάντλησε τα νομικά μέσα που της προσφέρονταν προκειμένου να εισπράξει την απαίτησή της και, κατά συνέπεια, η ζημία της δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει συγκεκριμενοποιηθεί. Τέλος, κατά τα εναγόμενα όργανα, η προβαλλόμενη ζημία εντάσσεται στα πλαίσια των συνήθων οικονομικών κινδύνων που είναι συμφυείς με τη δραστηριότητα της ενάγουσας.
- 37 Τρίτον, τα εναγόμενα όργανα υποστηρίζουν ότι, εν προκειμένω, δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και μιας πράξεως της Κοι-

νότητας. Συναφώς, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διευκρινίζουν, καταρχάς, ότι ο κανονισμός 2340/90 δεν εφαρμόζεται στις πληρωμές από το Ιράκ προς κοινοτικούς υπηκόους και ότι, κατά συνέπεια, η απαίτηση της ενάγουσας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της πράξεως αυτής. Περαιτέρω, υπογραμμίζουν ότι η άρνηση της Central Bank of Iraq αποτελεί συνέπεια των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και όχι της εφαρμογής του κανονισμού. Τέλος, παρατηρούν ότι, κατά τον χρόνο επιβολής του εμπάργκο, η Central Bank of Iraq βρισκόταν ήδη σε κατάσταση υπερχημείας πληρωμής και ότι η αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεως της ενάγουσας οφείλεται σε διοικητικές, νομικές ή πρακτικές δυσκολίες εκτελέσεως της συμβάσεως στο Ιράκ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

38 Με την υπό κρίση αγωγή, η ενάγουσα επιδιώκει την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της εκδόσεως, εκ μέρους του Συμβουλίου, του κανονισμού 2340/90 περί επιβολής εμπορικού εμπάργκο κατά του Ιράκ και του Κουβέιτ. Η ζημία που προβάλλει η ενάγουσα συνίσταται, ιδίως, στην υποτιθέμενη πρόσκαιρη — συνδεόμενη με τη διάρκεια του εμπάργκο — αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεως που έχει έναντι της Ιρακινής Κυβερνήσεως. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ενήργησαν παρανόμως κατά την έκδοση του επιδικίου κανονισμού, στο μέτρο που τα όργανα αυτά δεν προέβλεψαν μηχανισμό αποζημιώσεως των επιχειρηματιών των οποίων οι απαιτήσεις έναντι του Ιράκ θα ήταν αδύνατο να εξοφληθούν λόγω της επιβολής του εμπάργκο.

39 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης θεμελιώνεται εφόσον συντρέχει δέσμη προϋποθέσεων σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτομένης στα κοινοτικά όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του οργάνου και της προβαλλομένης ζημίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-104/97 P, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Συλλογή 1999, σ. I-6983, σκέψη 65, και του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 και T-225/99, Comafica και Dole Fresh Fruit Europe κατά Επιτροπής,

Συλλογή 2001, σ. Π-1975, σκέψη 131). Στο μέτρο που οι τρεις αυτές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σωρευτικά, αν μία από τις προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούται, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. Ι-4199, σκέψη 81, και προμνησθείσα απόφαση Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σκέψη 65).

40 Δεδομένου ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν υποχρεούται να εξετάζει τις προϋποθέσεις της ευθύνης ενός οργάνου με συγκεκριμένη σειρά (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. Ι-5251, σκέψη 13), πρέπει να εξεταστεί, κατά πρώτον, η προϋπόθεση της υπέρθεσης αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της εκδόσεως του κανονισμού 2340/90.

41 Κατά πάγια νομολογία, αιτιώδης σύνδεσμος κατά την έννοια του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης γίνεται δεκτός οσάκις υφίσταται άμεσος σύνδεσμος μεταξύ του πταίσματος του οικείου οργάνου και της προβαλλομένης ζημίας, σύνδεσμος του οποίου η απόδειξη βραδύνει τον ενάγοντα (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-168/94, Blackspur κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. Π-2627, σκέψη 40, και της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. Π-1739, σκέψη 98).

42 Από τα έγγραφα της δικογραφίας, ιδίως δε από τα δικόγραφα της διαδικασίας ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου και του Εφετείου Αθηνών προκύπτει ότι η Central Bank of Iraq αρνήθηκε να εξοφλήσει την οφειλή της προς την ενάγουσα επικαλούμενη την τήρηση των ψηφισμάτων 661 (1990), 670 (1990) και 687 (1991) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Συγκεκριμένα, θεωρώντας ότι δεσμευόταν από τα ψηφίσματα αυτά, η Central Bank of Iraq δικαιολόγησε την άρνησή της προβάλλοντας αδυναμία να προβεί στην εν λόγω πληρωμή χωρίς να παραβιάσει το πάγωμα των ιρακινών κεφαλαίων που αποφάσισε το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

43 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η μη εξόφληση της απαιτήσεως της ενάγουσας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνέπεια της εκ μέρους της Ιρακινής Κυβερνήσεως λήψεως κάποιου μέτρου αντιποίνων λόγω του κανονισμού 2340/90 και της διατηρήσεως του κοινοτικού εμπόργκο. Το συμπέρασμα αυτό, το οποίο εξάλλου επιβεβαιώθηκε από τον εκπρόσωπο της ενάγουσας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ενισχύεται και από την προθυμία της Ιρακινής Κυβερνήσεως να διαπραγματευθεί με την ενάγουσα προκειμένου να διευθετηθεί η διαφορά τους, παρά τη συνέχιση του κοινοτικού εμπόργκο, όπως προκύπτει από τα πρακτικά των συναντήσεων μεταξύ των εκπροσώπων των συμβαλλομένων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 1994 και τον Ιούλιο του 1995. Πράγματι, στα πρώτα πρακτικά, η άρση του εμπόργκο δεν μνημονεύεται μεταξύ των προϋποθέσεων από τις οποίες το Ιράκ δήλωσε ότι εξαρτούσε την πληρωμή των οφειλών του έναντι της ενάγουσας μέσω των δεσμευμένων ιρακινών καταθέσεων σε τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών. Στα πρακτικά της δεύτερης συναντήσεως, το εμπόργκο μνημονεύεται με τους ακόλουθους όρους: «Οι δύο συμβαλλόμενοι θα συναντηθούν εκ νέου στην Αθήνα ή στη Βαγδάτη εντός των προσεχών τριών μηνών προκειμένου να καθορίσουν τη διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα των πληρωμών που θα πραγματοποιηθούν είτε μέσω της παραδόσεως πετρελαίου και πετρελαιοειδών είτε δι' άλλων μέσων, λαμβάνοντας υπόψη τη συνέχιση ή την άρση του εμπόργκο, και θα αναζητήσουν την οριστική λύση των μεταξύ τους νομικών εκκρεμοτήτων.» Όμως, αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την ενάγουσα, από τα πρακτικά αυτά δεν προκύπτει ότι οι ιρακινές αρχές είχαν την πρόθεση να εξαρτήσουν οποιαδήποτε διαπραγματευμένη λύση από την άρση του εμπόργκο. Προκύπτει μάλλον ότι η βούληση των εκπροσώπων των συμβαλλομένων ήταν να υπογραμμιστεί η ανάγκη να ληφθούν υπόψη, κατά την επιλογή των τρόπων πληρωμής, των ορίων που επέβαλλε το εμπόργκο. Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τη δήλωση της ενάγουσας σύμφωνα με την οποία είναι διατεθειμένη να δεχθεί την εκ μέρους της Ιρακινής Κυβερνήσεως πληρωμή διά συμφηφισμού, μέσω της παραδόσεως πετρελαίου ή πετρελαιοειδών, υπό τον όρο ότι το Πρωτοδικείο θα βεβαιώσει ότι η ενάγουσα, πράττοντάς το, δεν θα παραβιάσει τους κανόνες του εμπόργκο (βλ. ανωτέρω σκέψη 32). Είναι καταφανές ότι η δήλωση αυτή υπονοεί ότι η ενάγουσα εξακολουθεί να θεωρεί εφικτή μια τέτοια συμφωνία με το Ιράκ.

44 Εξάλλου, ακόμα και αν η Central Bank of Iraq είχε επικαλεστεί τον κανονισμό 2340/90 για να δικαιολογήσει τη μη πληρωμή της οφειλής της έναντι της ενάγουσας, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η επίδικη συναλλαγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Πράγματι, το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού αυτού απαγορεύει «[την] πώληση ή προμήθεια κάθε προϊόντος, ανεξάρτητα από την καταγωγή ή την προέλευσή του, σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που βρίσκεται στο Ιράκ ή στο Κουβέιτ» και «κάθε δρα-

στηριότητα που έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προώθηση αυτών των πωλήσεων ή αυτών των προμηθειών». Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τις οικονομικές συναλλαγές που αφορούν προμήθειες οι οποίες, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, έχουν εκτελεσθεί ολοσχερώς ένα και πλέον έτος πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού και δεν έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την προώθηση των προμηθειών μετά την ημερομηνία αυτή. Συνεπώς, το κοινοτικό εμπάργκο που επιβλήθηκε με τον κανονισμό 2340/90 δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να αποτελέσει εμπόδιο στην εκ μέρους της Central Bank of Iraq πληρωμή του ποσού το οποίο οφείλει στην ενάγουσα η Ιρακινή Κυβέρνηση.

45 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το γεγονός ότι, όπως υποστηρίζει η ενάγουσα, η διατήρηση του κοινοτικού εμπάργκο μπορεί ενδεχομένως να εμποδίσει την πληρωμή της επίδικης οφειλής διά συμψηφισμού μέσω της παραδόσεως πετρελαίου ή πετρελαιοειδών δεν ασκεί επιρροή. Πράγματι, ο τρόπος πληρωμής που είχε αρχικά επιλεγεί από τους συμβαλλομένους ήταν η ενέγγυος τραπεζική πίστωση με το άνοιγμα ενεργού πιστώσεως στη Central Bank of Iraq. Όμως, το γεγονός ότι αυτός ο τρόπος πληρωμής κατέστη, στην πράξη, αναποτελεσματικός λόγω της αρνήσεως που προέβαλε η Central Bank of Iraq, αρνήσεως οφειλομένης στην έκδοση των προμηθευτών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και όχι στην εφαρμογή αντιποίνων λόγω του κοινοτικού εμπάργκο, είναι, αυτό καθαυτό, αρκετό για να αποκλειστεί η ύπαρξη άμεσου αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της εκδόσεως του κανονισμού 2340/90 και της ζημίας που προβάλλει η ενάγουσα και η οποία συνίσταται στην προσωρινή αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεώς της από την Ιρακινή Κυβέρνηση.

46 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη άμεσου αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της εκδόσεως του κανονισμού 2340/90.

47 Ελλείψει τέτοιου αιτιώδους συνδέσμου, η ενάγουσα δεν μπορεί λυσιτελώς να υποστηρίξει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης παρέλειψε να ασκήσει την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει ώστε να προβλέψει μέτρα αποζημιώσεως υπέρ των επιχειρήσεων που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τη δική της.

- 48 Εφόσον δεν πληρούνται μία από τις προϋποθέσεις της θεμελιώσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας κατά το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, η αγωγή αποζημιώσεως της ενάγουσας πρέπει να απορριφθεί χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις θεμελιώσεως της ευθύνης αυτής.
- 49 Ωστόσο, ενόψει των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να εξεταστεί χωριστά η αιτίαση που αντλείται από την εκ μέρους των εναγομένων οργάνων παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.
- 50 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τα κοινοτικά όργανα παραβίασαν την αρχή αυτή εκδίδοντας τους κανονισμούς 3155/90 και 3541/92, οι οποίοι προβλέπουν εξαίρεση ορισμένων καταστάσεων από την απαγόρευση που συνεπάγεται το εμπάργκο. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 3155/90, ο οποίος, σε εκτέλεση του ψηφίσματος 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, επεκτείνει το εμπάργκο στις μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να ευνοήσουν την οικονομία του Ιράκ ή του Κουβέιτ, προβλέπει ότι η απαγόρευση που θεσπίζει η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου δεν εφαρμόζεται στις μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που απορρέουν από συμβάσεις ή τροποποιητικές πράξεις οι οποίες συνήφθησαν πριν από την έναρξη ισχύος της απαγορεύσεως που αποφασίστηκε με τον κανονισμό 2340/90 και των οποίων η εκτέλεση είχε αρχίσει πριν από την ημερομηνία αυτή. Ο κανονισμός 3541/92, ο οποίος εκδόθηκε προς εκτέλεση του ψηφίσματος 687 (1991) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, θεσπίζει την απαγόρευση της ικανοποιήσεως των αιτήσεων κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου ευρισκομένου ή διαμένοντος στο Ιράκ ή τελούντος υπό τον έλεγχο τέτοιων προσώπων, οι οποίες απορρέουν από ή συνδέονται με σύμβαση ή συναλλαγή της οποίας η εκτέλεση έχει επηρεαστεί, άμεσα ή έμμεσα, εν όλω ή εν μέρει, από τα μέτρα που ελήφθησαν σύμφωνα με το ψήφισμα 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τα συναφή ψηφίσματα.
- 51 Κατά πάγια νομολογία, η εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι τα όργανα αυτά αντιμετώπισαν με διαφορετικό τρόπο συγκρίσιμες καταστάσεις, ζημώνοντας ορισμένους επιχειρηματίες σε σχέση με άλλους, χωρίς η διαφορετική αυτή μεταχείριση

να δικαιολογείται από την ύπαρξη σχετικά σημαντικών αντικειμενικών διαφορών (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Μαΐου 1999, T-164/96 έως T-167/96, T-122/97 και T-130/97, Moccia Impe κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1477, σκέψη 188).

- 52 Συναφώς, αρκεί η παρατήρηση ότι, όπως καταδείχθηκε ανωτέρω στη σκέψη 44, η κατάσταση της ενάγουσας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2340/90 και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να εξομοιωθεί με τις καταστάσεις οι οποίες ελήφθησαν υπόψη στους κανονισμούς 3155/90 και 3541/92. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενάγουσα δεν μπορεί να προσάψει στον κοινοτικό νομοθέτη ότι παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων στο μέτρο που δεν προέβλεψε μηχανισμό αποζημιώσεως των επιχειρήσεων που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με εκείνη της ενάγουσας.
- 53 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.
- 54 Ενόψει των ανωτέρω, παρέλκει η εξέταση της παραγραφής που επικαλέστηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Ενόψει του σχετικού αιτήματος των εναγομένων και της ήττας της ενάγουσας, η τελευταία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αγωγή.**

- 2) Καταδικάζει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.**

Mengozzi

Tiili

Moura Ramos

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Απριλίου 2002.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

P. Mengozzi